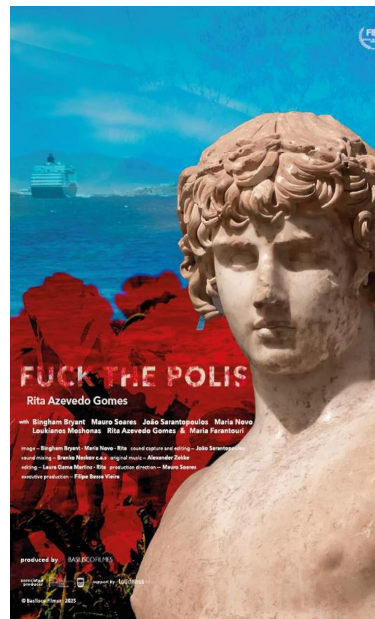

Tornar a allò que vam ser

Què queda del que fou la veritable essència de les Polis gregues en les nostres actuals ciutats, perverses pel capitalisme i el turisme de masses? Què queda del que fou el bressol de la nostra civilització en nosaltres? En la seva última i molt personal pel·lícula, la gran dama del cinema portuguès, Rita Azevedo Gomes [autora, entre altres, de les emblemàtiques *La venjança d'una dona* (2010) o *La Portuguesa* (2018)], ens convida a fer un viatge a les illes gregues de Syros, Mykonos i Delos, i també al passat.

En aquest particular documental (produït per la Elías Querejeta, Zine Eskola i Gran Premi en el Festival de Marsella), la realitzadora s'encarna en una alter ego, Irma, per a provocar una trobada entre el seu jo del present i el seu jo de disset anys enrere, quan acabava de ser diagnosticada d'una malaltia mortal. En el film, aquesta alter ego es va narrant a si mateixa a partir d'un relat curt del portuguès João Miguel Fernandes (autor també del vers que dona títol a la pel·lícula) i es va matisant amb fragments de l'assaig de Camus *L'exili d'Helena* (1948). Si en aquest text, el filòsof francès parlava de la decadència de la civilització occidental després dels horrors de la Segona Guerra Mundial, i proposava un retorn als valors de la Grècia clàssica, en *Fuck the Polis* Azevedo ens convida, en una ruta a contracorrent de les hordes de turistes i els fluxos marcats pel capitalisme, a gratar la superfície de les ruïnes en què s'han convertit la nostra cultura i la nostra societat. El seu objectiu: trobar i fer emergir un centelleig de bellesa a partir del qual reconstruir un nou sentit del món i una nova cartografia física i simbòlica sobre la qual sostenir-nos. En el seu viatge acompanyen a Irma/Rita un grup de joves (presentats com una possibilitat de futur i de renéixer) que l'ajuden a anar creant aquest mapa paral·lel dels antics llocs sagrats, donant-los veu a partir de la lectura de poemes de Byron, Keats o Kavafis, que s'entreteixeixen amb imatges de flors, ramats d'ovelles i cabres, i arquitectura clàssica, il·lustrant la geografia emocional del personatge. Als poemes se'ls suma la música i la màgica trobada amb la cantant Maríia Farantouíri, les cançons de la qual reconfiguren en el nostre imaginari personal la ruta d'Ulisses en la seva odissea i l'espera de Penèlope, alhora que ens conviden a continuar perseguint la nostra Ítaca particular. La pel·lícula es va conformant així com un palimpsest de diferents recursos narratius i codis visuals, alter-

FUCK THE POLIS

País: Portugal, 2025

Direcció: Rita Azevedo Gomes

Guió: Rita Azevedo Gomes, Regina Guimarães

Intèrprets: Bingham Bryant, Mauro Soares, João Sarantopoulos, Maria Novo

Gènere: Drama

Durada: 74 min

Idioma: Portuguès, Grec, Anglès, Francès

Subtítols: Català

nant imatge en alta definició amb Súper-8. El resultat és un collage contemplatiu en el qual els espais i els temps es confonen, mentre Azevedo i els seus acompanyants van traçant, de manera performativa, una psicogeografia que busca recrear les sensacions del primer viatge, redibuixant-les des del present. El citat aspecte contemplatiu li ve sens dubte a la realitzadora del seu mestre Manuel d'Oliveira. D'altra banda, aquest territori que crea a cavall entre la realitat i la representació dramàtica, així com la manera que té de col·locar-se a ella mateixa en la pel·lícula, ens remet inevitablement a Agnès Varda. El viatge que se'ns ofereix s'emmarca en una estructura tancada pautada per la vista del rastre blanc en la mar profundament blava que va deixant el ferry que ens porta d'illa en illa, que ens trasllada a l'origen del qual vam ser, a aquesta Grècia que tots tenim dins i, a partir de la qual, Azevedo, portant el cinema al seu límit, ens proposa un retorn a la naturalesa i al sagrat. Aquestes danses rituals que commemoren la sortida de Teseu del laberint i que apareixen en diferents moments de la pel·lícula potser ens donen alguna pista de com podem reconfigurar el nostre món, el qual el Segle de les Llums va conduir al buit actual en voler acabar amb qualsevol forma de màgia i religió, i, amb això, amb bona part de la bellesa. I si tornéssim a aprendre a llegir els presagis en el vol dels ocells? I si deixéssim per un moment de costat la nostra prepotència i ens lliuréssim amb humilitat al misteri?

Carolina Martínez-López

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona